Den Farcyske Kanonbaad.

(Ved O. J.)

Da det uigjennemtrængelige Pandser for omtrent en halv Menneskealder tilbage vendte op og ned paa Krigsmarinernes Materiel, kastede saavel de større som de af de mindre Mariner, der havde nogenlunde Raad dertil, sig over kostbare store Skibe. De traditionelle 4½ Tommes Pandserpladers Rolle var imidlertid hurtigt udspillet, saa hurtigt, at Artilleriet, uden at nogen større Søkrig har givet Stødet til en kraftig Udvikling af dette Vaaben, allerede nu har bragt Pandseret op til 14 Tommers Tykkelse. Man regner ikke mere Jerntykkelsen i Tommer, men i Fod, og dog er Nutidens Pandser paa ingen Maade skudsikkert; hvert nyt Skydeforsøg giver bestemte Fingerpeg i Retning af at bortkaste Pandseret.

Som Ridderen nølende skilte sig ved sin Rustning, da Skydevaabnene bleve indførte, saaledes er der her, som andetsteds, endnu Nogle, der ikke ville indsee, at Millioner og Millioner ere bleve øste ud til ingen Nytte, og at Tidspunktet allerede for Aar tilbage har været kommet til at slaae ind paa en anden Vei, og er der noget Land, der er kaldet til at kaste Pandseret, saa er det det lille Danmark. Skjøndt intet Land kan forsvares udelukkende med Kanonbaade, saa er det dog indlysende, at dette Vaaben vilde danne et mægtigt Led i Kjæden af hvilketsomhelst Forsvar, Danmark saa maatte faae. Vi have dybtgaaende Pandserfregatter og Pandserbatterier, men ikke en eneste Kanonbaad! Thi de saakaldte »Blikdaaser«, der viselig i sidste Krig havde Ordre til ikke at udsætte sig for Fjendens Ild, ere fuldstændigt antikverede med samt deres to Smaakanoner. Ikke heller ere disse Kanonbaade saa ganske overensstemmende med Begrebet »Baade«, thi de ere ligesaa lange som de afdøde Seilcorvetter, de ere kostbare og bemandede med 44 Mand for at føre to Smaakanoner i Ilden!

At det for et Krigsskib er nødvendigt at føre pandserbrydende Skyts, er indlysende. Mister Pandseret sin Usaarlighed, og den har det mistet ligeoverfor det svære Skyts, hvormed nutildags den mindste Kanonbaad bør være bevæbnet, saa tynge Pladerne ikke mindre skadeligt og unyttigt paa Skibene end paa Marinebudgetterne, der nu ere bragte op til at betale over een Million Rigsdaler for at føre en enkelt Kanon i Ilden. I fremmede Mariner har man Pandserfregatter, der koste fire Millioner Rigsdaler, og saakaldet Kystforsvar til over to Millioner, som den engelske »Glatton«, kun bevæbnet med to Kanoner; men selv det rige Britannien finder det Slags Kystforsvar altfor dyrt, dog »Glatton« med sine 20 Fods Dybgaaende har ogsaa Beundrere herhjemme. En Pandserfregat som vor »Danmark«, der neppe kan siges at være bevæbnet med pandserbrydende Skyts, staaer omtrent i 2½ Million Rigsdaler; »Gorm« og »Lindormen« med deres mange Mangler koste saa omtrent henved 1 Million hver for at føre to Kanoner — og disse vore to nyeste Skibe ere saa lidet skudsikkre, at deres egne Kanoner skyde dem glat igjennem, ikke paa een, men paa henved to Fjerdingvei! At regne med Alen er ørkesløst ligeoverfor de store Kanoners Gjennembrydningsevne. At pandsre Skibene over hele Skroget med fodtykt Pandser gaaer ikke an; selv det partielle svære Pandser stiller saa uhyre Fordringer til Dimensioner og Bekostning, at endog England kun sætter et ganske enkelt jernklædt Skib paa Stabelen; saa at sige overalt holder man inde med Bygningen af disse uhyre kostbare Kolosser, der ere gammeldags inden de blive færdige.

Dog ikke saa hos os; thi ere vi ikke feilt underrettede, er man i Danmark paa ingen Maade paa det Rene med sig selv om, at de uforholdsmæssig dyre Pandserskibe maae forlades engang for Alle; men vi have det faste Haab, at den lille billige »Farcyske«*) Kanonbaad, som Skonnerten »Fylla« i disse Dage har bragt hjem fra Frankrig og af hvilken vi idag levere et Billede og en Beskrivelse, maa bringe idetmindste Nogle til at indsee, at det vilde være til Gavn for det danske Søværn, om Storskibsideen lagdes paa Hylden, blot for en kort Tid idetmindste, for at give Plads for ædrueligere Betragtninger af, hvad der særligt egner sig for vore Forhold og vore Midler. Lad Fremtidsflaadeplaner fare! De blive ikke udførte, naar det kommer til Stykket, paa Grund af den Omvæltning, hvori Alt ligger, men anvend Pengene for et kort Tidsrum til Bygningen af forskjellige Classer Kanonbaade, saa kommer nok Resten af sig selv, rimeligviis i Skikkelse af upandsrede, hurtige, større Skibe, der sandelig ville blive kostbare nok. Det Slags Skibe kunne vi heller ikke undvære; men svært armerede Kanonbaade kunne bygges i en Fart, Danmark har Brug for mange og vi eie, som sagt, ikke en Eneste!

Inden vi gaae over til vor Miniaturkanonbaad, maa det være os tilladt at trække en lille Vexel paa Læserens Taalmodighed og oplyse det velvillige Publicum om, at vort Fædreland for Tiden paa Søen forsvares af 4 — siger og skriver fire — pandserbrydende Kanoner, nemlig to ombord i »Gorm« og to i »Lindormen«! I det første af disse Skibe staaer der to 18 Tons (omtrent 400-pundige) Kanoner, i den sidste to 12½ Tons (300-pundige) Kanoner, hvilke sidste Piecer egentlig maae betragtes som de mindste kraftige pandserbrydende Kanoner, da et Skridt længere ned i Rækken bringer os ligeoverfor den samme Kanon, som Fregatten »Danebrog« allerede var bestykket med i sidste Krig, og at det er længe, længe siden, naar man taler om store Kanoner, vil Enhver indrømme.

Skjøndt Prisbilligheden ikke ubetinget bør stilles først i Rækken, naar Talen er om Anskaffelsen af Krigsmateriel, tage vi ikke i Betænkning at stille denne Factor forrest, da Prisbillighed og Virkning paa den mest slaaende Maade forenes i den lille franske Kanonbaad. »Lindormen« fører, som anført, to 300pundige Kanoner bag et Pandser, som gjennemskydes paa Gud veed hvor mange tusinde Alen af denne 300pundige Kanon; Farcys Baad fører en lignende Kanon; »Lindormen« koster 8 til 900,000 Daler (Maskinerne alene 200,000 Daler), Farcys Kanonbaad, indrettet til at føre accurat den samme Kanon som »Lindormen« — kun 25,000 Rd.! Eller med andre Ord: for een »Lindorm« kan anskaffes over to Dousin Kanonbaade med omtrent tretten Gange saamange Kanoner, og de kunne spredes omkring paa 26 Steder! »Lindormen« kan selvfølgelig bruges, hvor Kanonbaade muligviis vare mindre anvendelige, men Kanonbaaden med sit Dybgaaende af kun tre Fod kan sandelig ogsaa anvendes, hvor »Lindormen« ikke kan anvendes, og kan der ikke opstilles nogen absolut Sammenligning Skib mod Skib, saa vil dog vel Ingen negte, at Danmark — f. Ex. til Kjøbenhavns Forsvar — var bedre tjent med et Par Dousin Kanonbaade, og endnu engang: Danmark eier ikke en eneste Kanonbaad!

Det ringe Dybgaaende af tre Fod er en ren Sjeldenhed og af stor Betydning; det er ikke mere, end hvad en større Skibsbaad stikker, og dog løber denne lille Kanonbaad sine sex Knob med sine to Skruer. Vi skulle ikke her give nogen Beskrivelse af Kanonbaadens sindrige Form, der gjør Opfinderen stor Ære, men blot anføre, at Baadens hele Længde kun er 50 Fod, altsaa mindre end det Halve af de omtalte Blikdaasers Længde; en Mængde vandtætte Rum gjøre Baaden synkefri. Den paa Billedet tydelige Snabel i Forenden bidrager til at bære den svære Kanon med Affutage, og disses samlede Vægt udgjør ikke mindre end Halvdelen af hele Baadens Vægt med Maskinen og alt Tilbehør. Besætningen er Alt i Alt kun 9 Mand, hvoraf de 4 betjene Kanonen. »Lindormen« med sine to Kanoner bruger 150 Mand; gaaer et saadant Skib tabt, er det et Nationaltab, som hvert dansk Øie vilde begræde; mister man Kanonbaad Numer det og det med 9 Mand, ja, det er slemt nok, men saa er der mange Kanonbaade tilbage.

For en ubetydelig Prisforhøielse kan bygges en lidt større Baad — af 62 Fods Længde med syv Miles Fart — til at føre en 400pundig Kanon, og trods de stigende Jern- og Kulpriser have Bygmestrene af vor lille Kanonbaad, Firmaet Claparède & Co. i St. Denis, tilbudt at levere sex Farcyske Kanonbaade til 68,000 Francs Stykket, Rapert og Slæde iberegnede. Mage til vor Kanonbaad har spillet en Rolle under Urolighederne i Paris og godtgjort sin Evne til at udholde Skydning med sin svære Kanon.

Vi have saaledes givet en sammentrængt Beskrivelse af den tilsyneladende ubetydelige Tilvæxt, den danske Flaade i disse Dage har faaet; men vi haabe, at Ubetydeligheden ogsaa kun maa blive tilsyneladende, og at de raadende Kræfter maae indsee, at det ikke nytter længere at skyde Spørgsmaalet om virkeligt Kystforsvar til Side. De store Kanoner og Torpedoerne ere Smaamagternes Venner; Pandseret holder ikke Stik, og naar man blot vil forlade den ulyksalige Idee, at sammenhobe: Sødygtighed, indbildt Usaarlighed, ringe Dybgaaende, stor Fart osv. osv. i det samme Skib, og give Kystforsvaret, hvad Kystforsvarets er, og Søskibene, hvad Søskibenes er, saa staae vi ikke Fare for at faae flere af de uheldige Fremtoninger, af hvilke desværre den sidste endnu staaer paa Stabelen.

Lieutenant Farcy har sagt til sig selv: jeg vil bygge det lavestgaaende Skib med den største Kanon saa billigt som muligt, lad saa de øvrige Egenskaber blive som de kunne; han har naaet sit Maal paa en Maade, som maa tiltale Enhver, der af de sidste Krige har lært at vurdere et virkeligt Kystforsvars uhyre Betydning, og gjøre vi her i Danmark med lidt Velvillie hans Idee til vor egen med Tillempninger hist og her, ville vi upaatvivlelig kunne naae een af de forskjellige Typer af Kanonbaade, Danmark altid maa kunne faae Anvendelse for.

*) Ideen til Baaden skyldes den franske Marinelieutenant Farcy.

Bergen.

(Af Otto Borchsenius.)

»Det regner jo altid i Bergen,« sagde mine Bekjendte advarende til mig, da jeg fortalte dem, at jeg vilde tilbringe min Sommerferie deroppe i det høie Norden, og saa fik jeg den gamle Anekdote om Hollænderen, der i saa mange Aar havde været vant til at see Bergen i Regnveir, at han, da han endelig engang kom der i Solskin, uden Betænkning vendte om og seilede videre, overbeviist om, at han havde taget feil af Veien og var løbet ind til en anden By. »Er Du ikke bange for at blive søsyg?« fortsatte man, »det varer jo det Meste af tre Døgn, før Du naaer de 120 til 130 Mil derop!« Engang imellem skinner vel Solen ogsaa der, haabede jeg, og de tre Døgn faae vel ogsaa Ende. Jeg begav mig derfor trøstig paa Vei, tog hvad der fulgte med paa Gyngetouren over Skagerrak og rundt om Jæderen, og gled endelig ind i Skjærgaarden paa Vestkysten, hvis gode Ry for smult Vande heldigviis viste sig at være vel fortjent, trods den stærke Nordenvind. Det er ingen smuk Seilads indenfor de øde og kolde Skjær, men for en Sletteboer ere de nøgne Klipper, der mere eller mindre brat ligesom stige op af Søens Skjød, allerede i og for sig interessante, og velvillige Reisefæller havde altid Et og Andet at gjøre En opmærksom paa, som var nyt og eiendommeligt. En smuk Formiddag bøiede da Dampskibet ind i Kvarven, det Farvand, hvor Indseilingen til Bergen tager sin Begyndelse, og i Bugten af Fjorden, rundt omgiven af høie Fjelde, begyndte Byen at dukke frem. Kikkerterne kom atter flittig i Brug, og de hjemvendende Bergensere glemte ganske Udstillingen og de andre kjøbenhavnske Herligheder, hvorom ellers Samtalerne paa Reisen saa ofte havde dreiet sig, for at sætte den Fremmede ind i hvad der nu lidt efter lidt traadte tydeligere frem. Indenfor Kvarvepynten seilede vi da først forbi det smukke Gravdal, en statelig Eiendom i en frodig, om end smal Dalgrønning, og ligeoverfor mod Nord kom nu en lang, hvidtskinnende Række Pakhuse og Landsteder frem under et høit og bart Fjeld. Det var en af Bergens Forstæder, Sandvigen, hvis Navn jeg her for første Gang hørte, men hvor jeg snart saa ofte og saa gjerne skulde færdes, og over Puddefjorden, forbi den anden af Forstæderne, Laxevaagen, gik det nu hurtigt forbi den med Batteri forsynede Pynt, som man benævnede Nordnæs, og vi vare paa Vaagen, Bergens bekjendte fortrinlige Havn, der er det egentlige Indløb til Byen, og paa hvis tvende Sider Byens meste Handel er sammentrængt, saaledes at vi tilhøire have Strandsiden, som den kaldes, og tilvenstre — efterat man først er kommen forbi de berømte gamle Bygninger Kongehallen og Walkendorfstaarnet — den ikke mindre berømte Tydskebrygge. Igjennem en tæt Vrimmel af Skibe, hvori alle Nationers Flag som det syntes vare repræsenterede, sagtnedes endelig vor Fart, og i samme Nu vare vi omringede af en talrig Mængde Færgebaade, der for en billig Penge vare villige til at føre os i Land. Den gamle Handelsby har nemlig mærkværdig nok endnu ingen ordentlig Dampskibsbrygge, hvor større Fartøier kunne lægge til, og i ondt Veir maa det være saare ubehageligt at betroe sig selv og sit Gods til de ellers nok saa paalidelige Fløttmænd, som Færgefolkene her kaldes. Smaa Brygger er der derimod nok af, og efter først at have roet ind i snevre Canaler, ind mellem mørke Pakhuse, der paa Pæle ragede ud over Vandet, og have sat en Reisefælle af, landede vi Andre paa »Triangelen«, et tresidet Bolværk og Anløbssted, og stode nu paa Torvet i Bergen.

Især i Eftermiddagsbelysning er vel dette Torv*) et af de bedste Steder til strax at faae et Indtryk af Bergens eiendommelige Fysiognomi. Naar man paa den øvre Del af Torvet stiller sig med Ryggen op ad den store Christiestøtte, der for nogle Aar siden er reist til Ære for den bekjendte Eidsvoldsmand og Stiftamtmand, og som er saa lidet heldig, at man helst maa vende Ryggen til den, har man den store Plads liggende aaben og lys for sig. Rundt om hæve de syv Fjelde, hvormed Bergen som andre berømte Byer ogsaa kan prange, deres ærefrygtindgydende Sider, men smukkest er dog Udsigten op imod Fløifjeldet, der vel er det mindste, men tillige det eneste grønklædte af Fjeldene. En nyere

*) I dette Blads Nr. 221 findes en Afbildning deraf.